

CAMPAGNE

HUWELIJKSDWANG EN ACHTERLATING 2010

Ook u kunt vertrouwenspersoon zijn!

Wilt u weten wat u te doen staat bij
huwelijksdwang of achterlating?

Informatiebrochure voor professionals

Signalen van huwelijksdwang, achterlating en (mogelijke) eerkwesties.

Onvermijdelijk komt u in uw werk met jongeren met een andere etnische achtergrond dan de Nederlandse signalen van huwelijksdwang, achterlating of andere vormen van eerkwesties tegen. U merkt bijvoorbeeld op dat een meisje of jongen zich voorafgaand aan de vakantie opeens heel anders gedraagt dan normaal. Of dat een meisje of jongen na de zomervakantie in het land van herkomst van de ouders niet meer mee teruggekomen is naar Nederland.

Sommige signalen zijn duidelijk en verontrustend, zoals het niet terugkomen op school van een meisje of jongen na de vakantie. Andere signalen, zoals veranderd gedrag, zijn onduidelijker en niet gemakkelijk te interpreteren. Reken er niet op dat jongeren in moeilijkheden zelf wel naar u toekomen. Schaamte en loyaliteit tegenover ouders en andere familieleden spelen een belangrijke rol in het leven van deze jongeren en maken dat ze vaak in hun eentje blijven worstelen met hun problemen. De drempel om over hun angsten met u of anderen te spreken, is voor hen vaak erg hoog.

Deze tijd, vlak voor de zomervakantie, is een bijzonder riskante tijd voor een aantal jongeren. De zomervakantie is voor veel migrantenfamilies namelijk dé gelegenheid om een huwelijk te sluiten voor hun dochter of zoon. Daarom zijn er in deze periode relatief veel jongeren die signalen van angst voor uithuwelijking afgeven. Te meer omdat jongeren, in het kader van de campagne Huwelijksdwang en Achterlating 2010, via allerlei jongerenkanalen de volgende boodschap krijgen:

“huwelijksdwang en achterlating horen niet thuis in onze samenleving; het is in strijd met de mensenrechten en is ook strafbaar”

“bij vrees voor huwelijksdwang of achterlating kun je iets doen, in elk geval kun je er met een professionele vertrouwenspersoon over spreken”.

U kunt die vertrouwenspersoon zijn!

U zult signalen van jongeren niet altijd als signalen van huwelijksdwang, achterlating en mogelijke eerkwesties herkennen, omdat ze op het eerste gezicht op zichzelf lijken te staan. Het lijken bijvoorbeeld signalen

die wijzen op een opvoedingsconflict of huiselijk geweld.

Om signalen goed te interpreteren is het vooral belangrijk dat u open staat voor een andere interpretatie dan de meest voorkomende. Wees u ervan bewust dat eermotieven een rol kunnen spelen. En neem, als de situatie dit toestaat, de tijd om de casus beter te bekijken. U zult in een gesprek met de jongere waarschijnlijk ook wat meer moeten doorvragen naar de achtergronden van haar of zijn problemen. Hebben de problemen met eerkwesties te maken? Dreigt er eerderelateerd geweld? Zijn er andere motieven dan eer waarom het meisjes of jongen wordt uitgehuwelijkt of achtergelaten?

Wanneer jongeren bang zijn voor een huwelijk met een niet door hen zelf gekozen partner, of vrezen tijdens hun zomervakantie achtergelaten te worden in het herkomstland van hun ouders, kan dat duiden op een eerkwestie of een gedwongen huwelijk/achterlating uit bijvoorbeeld economische motieven of het versterken van transnationale familiebanden.

In de factsheet voor professionals vindt u een overzicht van redenen voor uithuwelijking. Deze factsheet treft u aan in de ‘Toolkit huwelijksdwang, achterlating en eer’ voor professionals’ (zie hierna).

Professioneel handelen bij huwelijksdwang, achterlating en (mogelijke) eerkwesties

Bij interventies in mogelijke eerkwesties moet u als professional rekening houden met de invloed en beweging van het gezin, maar ook van personen in bredere kring daarbuiten. Het aanhouden van de pleger(s) door de politie betekent niet automatisch dat het slachtoffer gevrijwaard is van bedreigingen of geweld. Simpel gezegd: wat bijvoorbeeld bij de aanpak van huiselijk geweld of kindermishandeling helpt, kan bij een eerconflict averechts werken.

Het vraagt kennis en vaardigheden om tot een goede analyse van een mogelijke eerkwestie – huwelijksdwang bijvoorbeeld - te komen. Om die reden is het cruciaal dat u zich als professional realiseert dat u bij (vermoedens van) een eerkwestie niet zomaar zelfstandig moet ingrijpen of moet gaan bemiddelen in het conflict tussen de jongere en diens ouders. U kunt bij dergelijke signalen of vermoedens beter (eerst) advies vragen bij experts zoals het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, het Steunpunt Huiselijk Geweld of de politie. (Let wel: dat is nog geen melding!). In bepaalde situaties kunt u tot de conclusie komen dat u de casus beter kunt overdragen (melden). Dat betekent niet dat ingrijpen nagelaten moet worden. In tegendeel: iedere vorm van geweld is onacceptabel, ongeacht de motieven dient een interventie plaats te vinden.

Tools voor professionals

Om u als professional te helpen om signalen van huwelijksdwang, achterlating en mogelijke eerkwesties te herkennen, treft u bijgaand alvast een Signalenlijst aan. Die helpt u om verschillende signalen die u mogelijk hebt opgevangen in een individuele casus te ordenen en met anderen te bespreken.

Om u verder te ondersteunen bij het handelen naar aanleiding van signalen van huwelijksdwang, achterlating en mogelijke eerkwesties is voor u op de website www.huiselijkgeweld.nl/campagne_huwelijksdwang de Toolkit huwelijksdwang, achterlating en eer beschikbaar.

Toolkit huwelijksdwang, achterlating en eer**Inhoud toolkit****Tools voor professionals / vertrouwenpersonen**

- Basispakket voor signaleren en handelen
- Signalenlijst
- Handleiding voor leerkrachten in het onderwijs
- Huwelijksdwang: informatie voor professionals
- Factsheet voor jongeren: wat en hoe over huwelijksdwang
- Noodplan voor jongeren

Checklist

- Checklist Eergerelateerd geweld LEC EGG

Achtergrondinformatie over eergerelateerd geweld en huwelijksdwang

- Campagne Huwelijksdwang en Achterlating 2010. Informatiebrochure voor professionals
- Informatie over Turks en Nederlands (familie)recht
- Informatie over Marokkaans en Nederlands (familie)recht
- Je eer of je leven? Een verkenning van eorzaken voor politieambtenaren en andere professionals

Overige tools

- PR-materialen
- Deskundigheidsbevordering eergerelateerd geweld en huwelijksdwang

Stappenplan voor signaleren en handelen bij huwelijksdwang, achterlating en mogelijke eerkwesties.

Omdat huwelijksdwang en achterlating een indicator kunnen zijn voor mogelijk eergerelateerd geweld raden wij u aan het Basispakket voor signaleren en handelen – dat u in de toolkit vindt - goed door te lezen. Hierin wordt beknopt ingegaan op de achtergronden van eer en eergerelateerd geweld, zodat u alvast enige basiskennis heeft. Ook de route voor advies en melding bij eerkwesties, huwelijksdwang en achterlating wordt beschreven. Het basispakket is goed bruikbaar voor elke professional die met jongeren werkt.

In het basispakket is een stappenplan voor het signaleren en handelen bij eergerelateerd geweld opgenomen. De stappen helpen u signalen van huwelijksdwang, achterlating en mogelijke eerkwesties in beeld te brengen, de aard en ernst van de kwestie in te schatten en (via het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld) samenhangende hulp en bescherming voor alle betrokkenen te organiseren.

De stappen komen overeen met die van de Basismeldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (www.meldcode.nl), maar zijn gespecificeerd voor mogelijke eerkwesties en eergerelateerd geweld. Er staan bijvoorbeeld ook concrete vragen in, die u in een gesprek met betrokkenen kunt stellen om meer over de kwestie te weten te komen.

Stappenplan

Stappenplan voor signaleren en handelen bij huwelijksdwang, achterlating en mogelijke eerkwesties:

1. Reageren op waarschuwingssignalen
2. Concreet maken van uw vermoedens en informatie ordenen
3. Informatie inwinnen
4. Contact met de betrokkenen
5. Een eerste beeld en risicoanalyse
6. Melding bij het Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG)

Advies vragen bij een Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG)

Interventies bij huwelijksdwang, achterlating en mogelijke eerkwesties vragen een gedegen en zorgvuldige voorbereiding. Zelf pionieren of proberen op te lossen in overleg met de ouders kan een eerkwestie verergeren (om-

dat vermeende eerschending daarmee zichtbaar wordt buiten de familie). Bij signalen van mogelijke eerkwesties kunt u daarom het beste advies vragen bij een Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld (0900-1 26 26 26).

Het vragen van advies aan een ASHG is nog *geen* melding

U kunt de casus en/of de signalen geanonimiseerd bespreken. Een ASHG kan u helpen bij het duiden en wegen van uw vermoedens. Bij sterke signalen of vermoedens kunt u het advies krijgen om de kwestie te melden.

Via een ASHG kunnen, na de melding van huwelijksdwang, achterlating of mogelijke eerkwesties, andere ketenpartners en experts worden betrokken (bijvoorbeeld de aandachtsfunctionarissen Eergerelateerd Geweld bij de plaatselijke politie of - via het Landelijk Expertise Centrum Eergerelateerd Geweld – externe deskundigen op het terrein van 'eer').

Een ASHG kan naar aanleiding van uw melding, samen met u en de experts, een analyse maken van de casus en u adviseren over mogelijke interventiestrategieën. In mogelijke eerkwesties zal dit doorgaans betekenen, dat u de kwestie overdraagt aan andere ketenpartners.

Scholing/training

Uiteraard is verder scholing en training op het gebied van eergerelateerd geweld mogelijk. In de agenda van www.huiselijkgeweld.nl vindt u enkele mogelijkheden om u of uw collega's te laten trainen.

Voor nadere informatie over de campagne Huwelijksdwang en Achterlating:

Programmabureau
Eergerelateerd Geweld van het Ministerie van Justitie
Via telefoonnummer: 06 – 303 69 112

MOVISIE, kennisinstituut voor maatschappelijke ontwikkeling
Kennislijn voor professionals: 030 789 21 12
Via de email : info@movisie.nl

Informatie over de campagne Huwelijksdwang en achterlating

Na de zomervakantie van de scholen blijkt ieder jaar weer, dat een aantal jongeren (voornamelijk meisjes) niet terugkeert van vakantie uit het buitenland. Van een aantal meisjes is uit nadere informatie bekend geworden dat zij in het buitenland zijn achtergelaten en soms ook uitgehuwelijkt.

Huwelijksdwang en achterlating zijn (onder bepaalde omstandigheden) strafbare vormen van dwang (artikel 284 Wetboek van Strafrecht), passen niet in onze westerse samenleving en zijn in strijd met de universele rechten van de mens en fundamentele vrijheden, zoals die zijn vastgelegd in diverse internationale verdragen.

Om jongeren bewust te maken van de problematiek van huwelijksdwang en achterlating gaat in mei 2010 de campagne Huwelijksdwang en Achterlating van start. Deze campagne richt zich op jongeren en professionals.

Professionals

Voorafgaand aan de communicatie richting jongeren, worden professionals geïnformeerd op de volgende wijze:

- Zoveel mogelijk professionals en organisaties die met jongeren werken ontvangen op 12 mei een **mailing** waarin ze worden geïnformeerd over de campagne en worden gewezen op de site www.huiselijkgeweld.nl waar vanaf 12 mei een toolkit is te vinden met instrumenten voor de signalering en afhandeling van huwelijksdwang, achterlating en mogelijke eerkwesties.
- In samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken is een **werkinstructie** in voorbereiding voor het personeel van Nederlandse Vertegenwoordigingen in het buitenland. Daarin staat aangegeven welke weg moet worden gevolgd indien een achtergelaten jongere om hulp vraagt bij een Nederlandse post in het buitenland en wil terugkeren naar Nederland. Duidelijk is, dat de mogelijkheden voor consulaire bijstand gering zijn wanneer het minderjarigen met dubbele nationaliteit in het buitenland betreft.
- Op 19 mei opent de Minister van Justitie de campagne Huwelijksdwang en Achterlating voor professionals.

Jongeren

Na het informeren van de professionals, gaat de voorlichtingscampagne richting jongeren van start langs de volgende route:

- De eerste communicatie richting jongeren betreffende de campagne vindt plaats op 12 mei. Op deze datum komen het Schoolmagazine en het ROC magazine uit waarin twee pagina's zijn gewijd aan de campagne (oplage van 750.000 stuks).
- Op 28 mei 2010 vindt de **jongerenconferentie 'Your right 2Choose!'** plaats, die is georganiseerd door het kenniscentrum MOVISIE i.s.m. het ministerie van Justitie en andere partners. Voor deze conferentie zijn onder meer besturen en leden van studenten- en jongerenorganisaties tussen de 16 en 30 jaar uitgenodigd. De conferentie gaat over vrije partnerkeuze en huwelijksdwang.

- Tegelijk met de jongerenconferentie gaat een voorlichtingscampagne richting jongeren van start. Deze zal grotendeels online plaatsvinden. Op websites waar veel jongeren uit de doelgroep komen zal door middel van een 'banner' aandacht worden gevraagd voor de onderwerpen huwelijksdwang en achterlating, en worden jongeren gewezen op de website van de campagne www.stopdwang.nl waar zij o.a. een zelftest kunnen doen en advies krijgen. Middels de test kunnen jongeren er achter komen of, en in welke mate, zij risico lopen uitgehuwelijkt en/of achtergelaten te worden. Op basis van het door henzelf gemaakte profiel krijgen zij een advies over te ondernemen acties. Behalve op het Steunpunt Huiselijk Geweld en de Kindertelefoon worden zij gewezen op de mogelijkheden om anoniem over hun problemen te chatten via www.hallokezban.nl (speciaal opgeleide leeftijdsgenoten/vrijwilligers) en www.Chatmetfier.nl (professionele hulpverleners).

Kijk verder op :

- Voor meer informatie en de toolkit voor professionals: www.huiselijkgeweld.nl/campagne_huwelijksdwang
- Voor de campagne Huwelijksdwang en Achterlating voor jongeren: www.stopdwang.nl
- Voor meer achtergrondinformatie over huwelijksdwang: www.movisie.nl/huwelijksdwang
- Voor informatie over de jongerenconferentie op 28 mei 2010: www.yourright2choose.nl

Colofon

Campagne Huwelijksdwang en Achterlating is een initiatief van het Programmabureau Eergerelateerd Geweld van het ministerie van Justitie.

De invulling en uitvoering van de campagne vindt plaats in nauwe samenwerking met MOVISIE en met diverse andere (landelijke) organisaties waaronder Advies- en Steunpunten Huiselijk Geweld, Advies- en Meldpunten Kindermishandeling, Kindertelefoons, VNG, Nederlands Jeugdinstituut NJi, Ingrado, koepels van migranten- en vluchtelingenorganisaties (SMN, IOT en VON), Stichting Kezban en Stichting Steun Remigranten.

Deze brochure is een uitgave van MOVISIE en is gemaakt in het kader van de campagne huwelijksdwang en achterlating.

Ministerie van Justitie